

Příloha 1 Scénář rozhovoru

S rodiči:

- 1) Charakteristika respondenta, informace o rodině, o tom, kde bydlí, pracují, studují.
- 2) Vztah k dítěti s postižením – jaký má k němu vztah, kolik spolu tráví času.
- 3) Vztah k intaktnímu sourozenci – jaký má k němu vztah, kolik spolu tráví času.
- 4) Kdy poprvé si začal rodič uvědomovat, jak bude vypadat jeho budoucnost – jak často myslí na to, co bude za dvacet – třicet let, myslí víc v rámci dnů, měsíců, nebo roků, jaké vnímá největší odlišnosti ve své budoucnosti od budoucnosti jiných rodičů?
- 5) Jaké jsou nejzásadnější otázky nebo problémy, které ohledně budoucnosti vidí?
- 6) Jakou budoucnost vidí rodič pro dítě s postižením – ví, co by dítě chtělo dělat, v čem má talent, ztotožňuje se s jeho představou o budoucnosti?
- 7) Jakou budoucnost vidí rodič pro intaktní dítě – ví, co by dítě chtělo, zná jeho vztah se sourozencem, spoléhá na jeho pomoc v budoucnu?
- 8) Dokáže si rodič představit jednu šťastnou věc, kterou by v budoucnosti chtěl udělat? Je způsob, jak tuto věc udělat s dítětem s postižením (s celou rodinou)?

Rozhovor se sourozenci:

- 1) Charakteristika respondenta, kde bydlí, studuje, nebo pracuje.
- 2) Vztah k sourozenci s postižením – kolik spolu tráví času, oblíbené společné činnosti.
- 3) Vztah k rodičům – má pocit, že ho podporují, že mu věnují pozornost a svůj čas.
- 4) Kdy poprvé si začal sourozenec uvědomovat, jak bude vypadat jeho budoucnost – jak často myslí na to, co budoucnost přinese, jaké vnímá odlišnosti ve své budoucnosti od svých vrstevníků?
- 5) Jaké jsou nejzásadnější otázky nebo problémy, které ohledně své budoucnosti vidí?
- 6) Jakým způsobem mluví o své budoucnosti se svými rodiči, vědí jeho rodiče, jak si svou budoucnost představuje?
- 7) Jak si představuje budoucnost svého sourozence, jak velkou roli v ní sám plánuje mít?
- 8) Dokáže si sourozenec představit jednu šťastnou věc, kterou by v budoucnu chtěl udělat s celou rodinou? Je způsob, jak tuto věc realizovat?

Příloha 2 – Transkripce rozhovoru

Rozhovor s Matkou K

Tazatel: Na začátek bych se chtěla zeptat, jestli je v pořádku, když si náš rozhovor nahrávám? Hned jak ho přepíšu, tak ho vymažu ze záznamníku.

Matka K: Jo, určitě v pohodě.

Tazatel: A ještě jedna věc, kdyby Vám nějaká otázka byla nepříjemná, nebo na ni nechtěla odpovídat, tak nemusíte. Vím, že tohle téma může být citlivé.

Matka K: Díky za pochopení, budu na to myslet.

Tazatel: Mohla byste mi říct nějaké základní informace o sobě a o rodině?

Matka K: Tak, je mi padesát jedna a pracuju jako učitelka na základní škole. Teď zrovna učím třetí třídu. Bydlíme s rodinou v Budějovicích v malém domečku. Mám úžasného manžela a tři děti. Nejstarší dceři je dvacet čtyři, prostřední je dvacet dva a synovi je sedmnáct. No... a právě syn má mentální postižení, takže to dost naplňuje celý můj život. Je to taková nekončící práce, ale dělám to ráda.

Tazatel: To, že je to nekončící práce, asi znamená, že spolu se synem trávíte hodně času?

Matka K: To rozhodně. Přes den máme Arpidu, kde může být od sedmi do čtyř, takže mám možnost chodit do práce, ale jinak je to neustálá starost. Je to i v noci, že člověk spí vedle něj, pro jistotu.

Tazatel: Když byste mohla popsat svůj vztah se synem, tak jakými slovy?

Matka K: No, to je docela těžký. Tak samozřejmě ho strašně miluju, on je takový zlatíčko. I když teda zlobí jak čert a tak, jenomže on má takový roztomilý kukuč, tak mu člověk všechno hned odpustí. (smích) Myslím, že nejlíp to můžu popsat, že je to moje a manželovo poslání. Prostě jsme tady pro něj a to je to důležité. A navíc, to je věc, co asi pozná jenom rodič, já na něm vidím, že nás má fakt rád, a to je stejně všechno, co potřebuju.

Tazatel: To je krásné. A co vztah k vašim dcerám? Ten byste popsala jakými slovy?

Matka K: Holky jsou úžasná pomoc a radost. Obě studují v Praze vysokou školu. Starší už tam i bydlí, ale i tak jezdí domů každý měsíc. I když za mě by teda mohla jezdit častěji. (smích)
Mladší je doma každý týden a ta nám teda neskutečně pomáhá. Obě jsou moc velká pomoc. Ale ta mladší je víc doma. (smích)

Tazatel: Takže jako rodina trávíte hodně času společně?

Matka K: Jo, rozhodně. Máme spoustu aktivit, které bych řekla, že ostatní rodiny moc nedělají. Třeba když se díváme na nějaký film, tak vždycky celá rodina na gauči večer. Nebo neexistuje, že by někdo jedl oběd sám, když je doma. Myslím, že si všichni jsme dost blízcí.

Tazatel: Myslíte, že to je i vlivem vašeho syna? Že vás to tak trochu přibližuje?

Matka K: Určitě to v tom má vliv, že je takový, jaký je. Kolem je spousta lidí, co nechápou, co člověk prožívá, protože to prostě neznají. Ale ta rodina to chápe.

Tazatel: Když pomyslíte na budoucnost, jaké to ve Vás vyvolává pocity?

Matka K: No, to je takový strašák prostě. Jakože musím přiznat, že se na to snažím spíš nemyslet. To by se pak v noci člověk nevyspal. Takže pocit je to hlavně strach, řekla bych, a nějaká úzkost a tak.

Tazatel: Dokázala byste říct, kolik synovi bylo, když jste jeho budoucnost začali víc řešit v rodině?

Matka K: No, my nejdřív měli několik let, kdy jsme si mysleli, že se prostě najde nějaká léčba nebo tak. Že se to prostě uzdraví. No a pak člověku dojde, že ne a že je to napořád. Takže synovi mohlo být tak sedm nebo osm, když jsme o tom s manželem začali víc mluvit. Možná deset, jistá si nejsem. Rozhodně čím je starší, tak o tom mluvíme víc. Jak teď vlastně bude plnoletý, tak je to takový to, že už fakt není malý a člověk na to prostě musí víc myslet. I když nechce.

Tazatel: A při tom přemýšlení o budoucnosti, máte už nějaké konkrétní plány, třeba co bude za deset let?

Matka K: To moc nejde. Já bych řekla, že máme tak nějak představu na pět, možná deset let. Většina věcí se stejně nakonec řeší ze dne na den. Třeba když nám došlo, že už (jméno syna s mentálním postižením) vyrostl z autosedačky, tak jsme začali shánět nějakou alternativu do auta. To jsme dopředu neplánovali, že budeme řešit, no a pak to přišlo, že už se to muselo vyřešit, a tak se to udělalo. Podle mě je to se vším dopředu takhle. Prostě jak to přijde, tak se to řeší.

Tazatel: Jaké jsou právě teď nejzásadnější otázky, které při plánování budoucnosti řešíte?

Matka K: Právě teď? No, asi bych řekla, že hlavně to, že mu bude osmnáct. Takže všechny ty právní věci okolo, na které se v tom člověk moc nevyzná, a snadno se na něco zapomene a pak by mohl být problém. No, když bych řekla ten nejpalcivější problém právě teď, tak asi to, že kluk moc nespí. Takže nějak vyřešit, jestli nejsou nějaké prášky, aby spal celou noc, a já s manželem se taky vyspali. Jo a ještě mě napadá, že teď už je to asi vyřešené, snad, ale dost jsme řešili, že za dva roky už nebude moct být v Arpidě a vlastně ve škole. Teď ho můžou nechat dvakrát propadnout, ale pak už ne. Snad se přistaví ten stacionář, jak na to vybíraly ty peníze, a tam by mohl být. Jinak není úplně kde jinde by se o něj mohli postarat no.

Tazatel: Takže kromě Arpidy, nemáte žádné jiné organizace, které by vám vyhovovaly?

Matka K: Ne. Pokud nějaká je, tak o ní teda nevíme. My chceme mít (jméno syna s mentálním postižením) doma, nechceme, aby někde byl celý den bez nás, a taky chceme mít jistotu, že tam, kde je, tak se k němu pěkně chovají. V Arpidě je už hodně let a známe se tu s mnoha lidmi, takže na prvním místě je to, aby tady mohl být, dokud to bude možné.

Tazatel: Říkala jste, že máte dvě dcery, které jsou starší než syn. Mluvíte s nimi o budoucnosti?

Matka K: No, abych pravdu řekla, tak moc ne. Není to tak, že by byly nějak vyřazené z fungování rodiny nebo tak. To rozhodně ne. Ony nám fakt moc pomáhají. Ale zároveň ani já, ani manžel nechceme, aby měly pocit, že něco musí. Většinou se je snažíme s nepříjemným

věcma ohledně té budoucnosti moc neztěžovat. Ono je to tak, že chceme, aby neměly pocit, že to jednou bude celé na nich nebo tak.

Tazatel: Takže nemáte v plánu, že by se třeba za dvacet let o svého bratra staraly právě ony?

Matka K: Takhle no, samozřejmě by to bylo něco, co by pro syna bylo nejlepší. Protože by byl s někým, kdo ho miluje, se svojí rodinou, a to je vždycky nejlepší. Ale zároveň to po nich nemůžeme chtít, protože víme, kolik by toho musely obětovat. Prostě to samé, o co jsme přišli s manželem, a holky to samozřejmě vidí. Třeba to, že nejezdíme nikam na dovolenou, protože se synem se cestovat moc nedá. Nemáme čas třeba večer chodit do divadla nebo tak. No a který rodič by o tohle chtěl připravit svoje děti? To prostě nejde no.

Tazatel: A víte třeba, jak o tom přemýšlí ony?

Matka K: Není to tak, že by se o tom někdy nějak mluvilo. Tak jenom z pocitu to mám tak, že starší dcera už má svůj život dost v Praze a no... neumím si dost dobře představit, že by ho chtěla nějak opouštět nebo tak. Navíc má už dlouho vážný vztah, a to člověk nechce takovouhle zodpovědnost přenášet ještě na někoho, kdo do rodiny přijde. Mladší dcera dost často říká, že s čímkoliv kdykoliv pomůže a tak. Ale zase vždycky se cítíme dost špatně, když kvůli nám musí třeba zrušit nějaké plány, co má.

Tazatel: Nemáte v plánu si s dcerami o budoucnosti někdy promluvit? Možná by to projasnilo, jak se k tomu staví.

Matka K: Tak rozhodně by to udělalo jasno (smích). Jenomže ono se to lehce řekne si o tom promluvit, ale když na to přijde, člověk by to nejradši pořád odkládal, že to prostě jednou samo nějak vyjde najevo. A jo, není to asi nejlepší přístup, to já vím. Ale prostě to tak je.

Tazatel: Když se vrátíme zase zpátky k vašemu synovi, napadá vás ještě nějaká jiná varianta budoucnosti než tady v Arpidě? Myslím tím, že je spousta možností, chráněné dílny, podporovaná zaměstnání, chráněné bydlení a tak... Je třeba něco, v čem by váš syn byl dobrý, co by třeba mohl dělat?

Matka K: (Smích) No, popravdě on je dobrý hlavně v tom, jak dokáže zlobit. Bohužel je to tak, že jeho mentální postižení je tak hluboké, že není schopen sám něco dělat. Teď v sedmnácti ho v Arpidě učí, aby si sám natáhl kalhoty. Prostě tam není ta mentální kapacita na to, aby něco takhle dělal. No... samozřejmě, o všech těch variantách, co jsou, víme, ale upřímně, nejvíce pravděpodobný pro nás jsou ty denní stacionáře. Kde kluk bude přes den a na noc bude doma.

Tazatel: A co, až budete s manželem v takovém věku, kdy bude péče o (jméno syna s mentálním postižením) náročná?

Matka K: No... já... Upřímně, tohle je právě ta věc, na kterou se snažím moc nemyslet. Protože kdo ví, co bude za deset let. No...

Tazatel: Pokud je ta otázka nepříjemná, tak nemusíte odpovídat.

Matka K: Já spíš nevím, jak na to odpovědět. (smích)

Tazatel: Naprosto chápu. A co dcery, když odhlédneme od toho, o čem jsme si před chvílí povídaly? Více, co ony chtějí dělat?

Matka K: Starší studuje na filosofické fakultě, a nejvíc ji teď láká práce v rozhlasu. Dokonce už tam dělá takovou dost prestižní stáž. Do toho jí minulý rok vyšla sbírka básní. Mladší studuje taky na fildě, jen je o dva roky níž. No a ta tomu studiu moc nedává, teda nejradši by po tom, co si udělá bakaláře, cestovala. Pořád mluví, že chce jet dobrovolničit na Bali. Zachraňovat nějaké želvy nebo něco takového... (smích) Pořád se jí s manželem snažíme ukecat do toho, aby si udělala i magistra.

Tazatel: A kde by chtěla pracovat po tom, co se vrátí ze zachraňování želviček?

Matka K: (Smích) Jak ji znám, tak tam ani neodjede. Myslím, že by chtěla pracovat v knihovně. Vždycky byla strašný knihomol. To jsme teda doma všichni, ale ona nás předčí. Její pokoj jsou skoro jenom knížky.

Tazatel: V tomhle jsem dost podobná. Ještě mám nakonec jednu otázku. Zkusila byste si představit nějakou věc, klidně to může být něco úplně jednoduchého, kterou byste chtěla s rodinou v budoucnu zažít?

Matka K: Hmm... napadá mě, že asi to, že jsem teď s kolegy ze školy začala nacvičovat divadelní představení. Hraju hlavní roly, a fakt by mě potěšilo, kdyby celá rodina na představení přišla.

Tazatel: A myslíte, že se Vám to splní?

Matka K: Tak doufám v to. Uvidíme, jaký v té době bude mít syn zrovna období. Jestli zvládne to představení. Ale věřím, že jo.

Tazatel: To já taky. A děkuju moc za rozhovor a držím palce se vším, co vás čeká.

Matka K: To já děkuju, bylo to moc fajn.

Rozhovor se Sestrou K

Tazatel: Ahoj, pro začátek bych jenom chtěla říct, že kdykoliv bude něco nepříjemného, nebo bys na něco nechtěla odpovídat, stačí říct.

Sestra K: Jojo, ale já zvládám mluvit o všem. Někdy až moc. (smích)

Tazatel: A nebude ti vadit, když si rozhovor nahraju? Abych ho pak mohla přepsat.

Sestra K: Pohoda.

Tazatel: Takhle na začátku bys mi mohla říct něco o sobě? Nějaké základní informace, co děláš, co tě baví a o tvé rodině.

Sestra K: Tak... je mi dvacet dva a studuju v Praze na fullě obor knihovnictví. Vždycky jsem byla fakt strašný knihomol, takže to k tomu hezky ladí. Jinak jsem z Budějic, kde žije mamka s taťkou a mladší brácha, tomu je sedmnáct, ale vypadá tak na třináct, ten má právě to mentální postižení, takže to dost ovlivňuje tak nějak celej život všech v rodině. Mám ještě o dva roky starší sestru a ta je taky na fullě v Praze. No a co se týká toho, co mě baví, tak to je čtení. No a pak dělám dobrovolníka právě tady v Arpidě, kde se znám s lidma, jak sem chodí brácha. To mě hodně baví.

Tazatel: Takže trávíš většinu času v Praze, nebo tady doma u rodičů?

Sestra K: Hm... no, asi je to takový vyrovnaný. Že stejně času trávím v Praze i v Budějicích. Moc se nestává, že bych na víkend nebyla doma. No a moje studium není úplně časově náročný, takže třeba v pondělí večer jedu do Prahy a ve čtvrtek večer se vrátím. Upřímně, když jsem párkrát zůstávala přes víkend v Praze, tak se mi začalo strašně stýskat, takže pokud fakt nemusím, tak jezdím domů.

Tazatel: A po kom se ti stýská?

Sestra K: Po mámině vaření. (smích) Ne, tak nějak po všech, po rodičích rozhodně. No ale nejvíc po bráchovi vždycky. On je takovej můj medvídek. Mi vždycky hrozně chybí to, jak mě objímá a tulí se ke mně. To prostě nejde nahradit.

Tazatel: Takže bys mohla říct, že s bráchou trávíš hodně času?

Sestra K: Rozhodně. Jakože ne tolik jako rodiče, to ani nejde. Ale myslím, že když to vezmu, kolik času tráví moje kámošky se svými sourozenci, tak s bráchou trávím času o dost víc.

Tazatel: A je to většinou tak, že rodiče potřebují s bráchou pomoci, nebo spíš, že s ním trávíš ten čas sama od sebe?

Sestra K: No, tak půl na půl. Ono, když jsem doma, tak už jsou určité věci jako rutina. Nevím... třeba mamka přijede s bráchou z Arpidy kolem čtvrtý odpoledne a automaticky jdu pomoci ho zout a převlíknout, aby se sama taky mohla převlíknout a měla klid. Nebo když rodiče potřebují něco zařídit, tak je to automatické, že pomůžu. Ale zároveň trávím spoustu času s bráchou tak, že jsou tam i rodiče a jsme všichni spolu. To je asi nejvíc.

Tazatel: A co starší sestra, ta to má podobně?

Sestra K: Tak ona není doma tak často jako já. Jezdí tak jednou za měsíc na víkend, většinou přijede v sobotu a odjede v neděli. Jakože jasně, když rodiče potřebují, tak přijede na delší dobu, ale musí se to domluvit dopředu. Třeba teď mamka před dvěma týdny jela na školení od čtvrtka dopoledne až do neděle večer. Tak jsme doma byly obě, já i sestra, aby na to táta nebyl sám.

Tazatel: Stává se často, že takhle jeden rodič někam na více dní odjede?

Sestra K: Ne, vůbec ne. Mamka tak jednou, dvakrát do roka, jede na školení od Waldorfu, kde pracuje. Já si stejně myslím, že je to taková několikadenní chlastačka. (smích) Táta ten skoro nikam nejedí, u něj je to fakt mega výjimečné. Ale třeba čtvrtky večer má mamka sem tam nacvičování divadla, které hraje. No a to se většinou snažím být doma, abych tátovi pomohla. Ale když mám školu, tak to ne vždycky jde.

Tazatel: A stává se někdy, že rodiče odjedou třeba na víkend spolu a nechají brácha u tebe se sestrou?

Sestra K: Fakt moc často ne, poslední dva roky to děláme jednou za rok. Rodiče mají totiž narozeniny ve stejnej den, tak jako dárek odjedou na víkend někam odpočívat a dělat co chtějí, a my se sestrou se staráme o bráchu. Táta je z toho vždycky strašně nervózní, někdy ho skoro musíme vystrčit ze dveří, aby vůbec odjel.

Tazatel: Proč myslíš, že je tak nervózní?

Sestra K: Hele, není to, že by nevěřil, že to zvládneme. Nebo teda, kdyby se o bráchu měla starat sama ségra, tak to by asi nedovolil. (smích) Ona je taková, že má pořád hlavu někde jinde a neumí moc dávat pozor. A s bráchou musí být člověk neustále na pozoru. Myslím si, že táta je prostě takový plašan trochu. On nás má všechny hrozně rád, a o bráchu se bojí, aby se mu něco nestalo. Když je nějaká krizovka, tak je to většinou táta, kdo nejvíc vyšiluje.

Tazatel: Krizovka?

Sestra K: No jo, třeba když špatně polkne sousto jídla a začne se dusit. To jsem nakonec musela tehdy vyřešit já, že jsem si vzpomněla ze střední, jak se dělá Heimlichův chvat, nebo jak se to jmenuje. Táta tam stál a na všechny jenom křičel, úplně vyděšeně, máma křičela na něj, ať se uklidní, a já tam bráchu zachraňovala. (smích) Jo, teď je to vtípný, ale tehdy, jen po tom, co byl brácha v pořádku, se mi klepaly nohy, že jsem se neudržela na nohou.

Tazatel: Dějí se takový věci často?

Sestra K: Naštěstí ne.

Tazatel: Kdybys mi řekla něco o tom, jaký máš s rodiči vztah, třeba máš pocit, že tě podporují, nebo že s tebou tráví dost času?

Sestra K: Rodiče jsou skvělí. Já si myslím, že lepší jsem nikdy mít nemohla. Nikdy jsem neměla pocit, že by se o mě nezajímali nebo tak něco... jakože vždycky, když je potřebuju, tak mi pomůžou. Jo, je pravda, že mi pořád cpou, abych šla na magistra a co nejlépe studovala a tak, i když ví, že se mi moc nechce. Ale zase... to už asi rodiče dělají no.

Tazatel: Uměla bys popsat, kdy jsi tak nějak poprvé začala myslet na svoji budoucnost, kdy sis třeba začala uvědomovat, jaká bude?

Sestra K: Ty jo... no... řekla bych, že možná tak na konci základky, takže mi mohlo být čtrnáct nebo patnáct. To jsem začala víc řešit, že je to s bráchou docela náročné, a rodiče prostě nějak začali potřebovat víc pomoci a tak. No... ale až na té střední jsem na to myslela víc.

Tazatel: A jaké máš pocity, když o budoucnosti přemýšlíš?

Sestra K: Tak nějak pade na pade. Je to jako, že bych řekla, že jsem optimistka a tak, takže nějaký negativní a špatné věci dokážu fakt dobře vytěsnit. Takže je spousta věcí, na co se těším, cestování a takový. No... ale zároveň pořád to tam někde v té hlavě je, že jednou se to prostě bude muset nějak vyřešit.

Tazatel: A napadá tě už teď, jak by se to mohlo vyřešit?

Sestra K: Tak nápady já mám pořád, o tom žádná. (smích) No... tohle je tak, že jsem o tom s rodičema úplně nemluvila, ale já tak nějak myslím, že ví, že když na to přijde, tak se o bráchu postarám. Oni ví, že ho mám fakt ráda. Sem tam, když jakože přemýšlím o budoucnosti, tak si představuju, jak mám tu rodinu a tak, svoje děti, nějakýho chlapa, co by se mnou vydržel. (smích) A to není snadný... no... ale pak mě napadne vždycky, že taky tu rodinu nemusím mít, protože pak by bylo mnohem těžší se o bráchu postarat.

Tazatel: Takže si umíš představit, že bys ses třeba za dvacet let starala o bráchu, tak jako tvoji rodiče teď?

Sestra K: Nevím, jestli úplně představit. Rozhodně vím, že je to jedna z možností.

Tazatel: A jak se cítíš, když na to pomyslíš?

Sestra K: Asi trochu našťavaně. Jakože ne na bráchu, ten za to nemůže, ale spíš tak nějak na to, že je to strašně nefér. Ale zase, já vím, že kdyby brácha šel někam do ústavu, kde by byl sám a neměl by kolem sebe nás, tak ta představa je naprosto strašná. Mnohem... mnohem horší než to, že bych třeba nikdy neměla svoje děti. (Sestra K má slzy v očích)

Tazatel: Nemusíš o tom mluvit, jestli nechceš. Víím, že to téma je těžké.

Sestra K: Sakra, jsem někdy hrozná plačka. (smích)

Tazatel: To je v pohodě, to téma je těžký. Chceš chvilku? Nebo můžeme pokračovat?

Sestra K: Jo jo, už dobrý.

Tazatel: Dobře. Co by sis řekla, že je největší rozdíl mezi tvou budoucností a budoucností třeba tvých kamarádek?

Sestra K: No asi to, že nikdy nebudu mít úplně takový to, že můžu udělat úplně cokoliiv, kdykoliv. Nevím... třeba se odstěhovat někam daleko a tam bydlet, nebo tak. Ono to není tak, že by mi to někdo zakazoval, ale já bych to nedala. Si neumím představit, že bych rodičům nepomáhala, nebo tak.

Tazatel: A když se do té budoucnosti podíváš, vidíš teď nějaké nejzásadnější otázky, nebo problémy?

Sestra K: Udělat státnice. (smích) Ne, asi to, že o tom, jakože nemluvíme doma. Že by bylo fajn, kdyby rodiče třeba řekli, jak to vidí nebo tak.

Tazatel: A co třeba, kdybys začala ty mluvit o tom?

Sestra K: To mě sem tam napadá. Ale jako nemyslím, že to dám. Možná se trochu bojím, že třeba mají v plánu něco, co by se mi nelíbilo. Jako třeba právě ten ústav nebo něco takového. Jakože myslím si, že ne, ale zároveň člověk nikdy neví.

Tazatel: Myslíš si, že tvoji rodiče ví, co si představuješ pro sebe do budoucna?

Sestra K: Hele, jakože ví, co mám ráda. Ty knížky a tak. Určitě musí vědět, že jim vždycky pomůžu, když to budou potřebovat. No ale jak o tom nemluvíme, tak nevím, jestli ví, že bych si bráchu třeba za dvacet let mohla vzít k sobě. Že by mi to vlastně nevadilo.

Tazatel: Takže bys řekla, že rozhodně budeš součástí života svého bratra?

Sestra K: Rozhodně... To jinak ani nejde, na to ho mám až moc ráda. Já prostě nevím, asi mi jeho štěstí tak nějak přijde důležitý, abych vůbec byla šťastná já. Je to jakože, když by brácha byl někde, kde bych si nebyla jistá, jestli je šťastný, tak bych z toho měla depky.

Tazatel: A máš nějakou představu, jak by mohla vypadat ta budoucnost, ve které by byl nejšťastnější?

Sestra K: Rozhodně v nějaký, kde by byla spousta jídla. (smích) Já si ale myslím, že pro něj bude vždycky nejlepší, když bude prostě s lidma, kteří ho milují. Což je rodina. Samozřejmě, tady v Arpidě, je taky spokojenej, ale každý den je doma. Vždycky spí doma. A jako jestli něco poznám na bráchovi, tak je to to, že on je prostě spokojenej s náma a že nás má rád. A to je hlavní.

Tazatel: Jo, to je hlavní. Takže na závěr rozhovoru, dokážeš takhle z hlavy říct nějakou věc, může to být maličkost, kterou bys chtěla zažít s celou rodinou?

Sestra K: Hm... Jo možná, já s bráchou sem tam cvičím taneček na písničku z Hříšného tance. Tak když to vypilujeme, tak to předvedeme celé rodině. Jakože i babičce s dědou, prostě všem. To by mohla být sranda dost.

Tazatel: Tak to bych chtěla vidět. Zní to skvěle. A děkuju za rozhovor.

Sestra K: (smích) Tak tě pozveme, až to vypilujeme. Ale díky, měj se.